

4/1283 Sayılı PAMUKLARIN KONTROLÜNE DAİR TÜZÜK

(11.09.1953 tarihli ve 8505 sayılı Resmi Gazete)

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Madde 1: Bu Tüzük hükümleri preselenmek üzere çırçırılacak çiğitli (kütlü) pamuklarla, preselenmiş veya preselenecek mahlıç pamuklara, çırçırılama ile iplik imalatı esnasında meydana gelen pamuk lifi döküntülerine ve linter pamuklarına şamildir.

Bu pamuklar, 1705 Sayılı Ticarete Tağışın Men'i ve İhracatın Murakabesi ve Korunması Hakkında Kanun ve bu Tüzük hükümleri gereğince tasnif ve kontrole tabidir.

Madde 2: Bu Tüzük dairesinde yapılacak tasnif ve kontrol işleri, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından görülür.

Madde 3: Pamuk kontrol merkezleri ile bunların kontrol sahaları, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından tespit ve ilan olunur.

Pamuk kontrol merkezleri ile bunların kontrol sahaları dışında kalan yerlerden yapılacak talep üzerine ve Dış Ticaret Müsteşarlığınca lüzum görüldüğü takdirde pamuk kontrolü için dış ticarete standardizasyon denetmeni gönderilir.

Madde 4: Pamukların bulundurulacağı depolarla işleneceği çırçır ve prese yerlerinin haiz olması lazım gelen sıhhi ve teknik şartlar, işçilerin sağlığını koruma ve iş emniyeti ve parlayıcı, patlayıcı, tehlikeli ve zararlı maddelerle çalışılan iş yerlerinde alınacak tedbirler hakkındaki tüzükler hükümleriyle diğer mevzuat hükümleri de nazara alınarak Sağlık, Tarım ve Köyişleri ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarının mütalaaları alındıktan sonra Dış Ticaret Müsteşarlığınca ihzar ve Bakanlar Kurulunca tasvip olunacak bir talimatname ile tespit olunur.

Madde 5: Kütlü pamukların üretildikleri bölgelerden başka bölgelere naklin önlenmesi için alınacak tedbirler Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görüşleri alınmak suretiyle Dış Ticaret Müsteşarlığının yayımlayacağı tebliğ ile belirlenir.

Dış ticarete standardizasyon denetmenleri, pamukların buldukları depoları ve işlendikleri çırçır ve prese yerlerini, çırçır ve prese makinelerini her zaman kontrol edebilirler, gerektiğinde iade edilmek koşuluyla numune alabilirler.

Kontrol sırasında, pamuklar üzerinde hile ve tağış fiillerine teşebbüs edildiği veya hile ve tağış fiillerinin işlendiği ya da pamuk kalitesini bozan çekirdek veren, çekirdek kıran çırçır makinelerinin işletildiği görüldüğü veya başka bölge pamukları bulunduğu takdirde failleri hakkında takibat yapılmak üzere Tüzüğün Beşinci Bölümündeki hükümler çerçevesinde işlem yapılır.

Madde 6: Pamukların çırçır ve prese fabrikaları sahipleri tarafından:

- Açıkta bırakılması;
 - Kapalı yerlerde rutubetli veya vasıflarını bozacak şartlar altında muhafazası;
 - Gruplara ve tiplere ayrılmadan depolara konulması;
- yasaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

Pamukların Vasıfları ve Tasnifi

Madde 7: Türkiye'de üretilen pamuklarla çırçırılama ve iplik imalatı sırasında meydana gelen pamuk lifi döküntülerinin ve linter pamuklarının derece (grade) bakımından tasnifi ve kontrolü zorunludur. Bu pamuklardan gerek gördüklerini elyaf uzunluğuna (stapel) ve karakter özelliklerine göre ayrıca, tasnif ve kontrole tabi tutmaya ve tespit edeceği kontrol merkezlerinde uygulamaya Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir.

Türkiye'de üretilen pamuklar:

- 1-Kısa elyafli (yerli),
- 2-Orta elyafli (upland),
- 3-Uzun elyafli,

olarak üç gruba ayrılır. Bu gruplara alt pamukların hangi varyetelerinin yetiştirileceği Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenir.

Tüzük kapsamına giren pamukların derece (grade) bakımından sınıf ve tiplere ayrılarak tasnif edilmesi, adlandırılması, bunların elyaf uzunluğu (stapel) ve karakter özellikleri bakımından tasnifi, tasnifte esas alınacak değerler ve bunların ne şekilde adlandırılacağını tespit etme Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir. Bunlara ilişkin esaslar uygulanacağı yılın Temmuz ayına kadar ilan edilir.

Madde 8: Bu Tüzüğün şümülüne giren pamukların:

- a) Standart pamuk tip numunelerinin Ege, Çukurova ve Güneydoğu Anadolu üretim bölgeleri için ayrı ayrı veya bütün ülkeyi kapsayacak biçimde belirlenmesine,
 - b) Standart pamuk tip numunelerinden hangilerinin hangi kontrol merkezlerinde kontrol ve tasnif esas tutulacağını tayine,
 - c) Standart pamuk tip numunelerini iki seneden evvel olmamak üzere lüzum gördükçe değiştirmeye,
- Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir.

Dış Ticaret Müsteşarlığı standart pamuk tip numunelerinin tespitinde veya değiştirilmesinde 11 inci maddede yazılı İstişare Kurullarının ayrı ayrı veya toplu olarak mütalaasını alır. İstişare kurulları, ayrı ayrı veya toplu olarak 2/3 üyesi tarafından standart pamuk tip numunelerinin iki seneden evvel olmamak üzere değiştirilmesini Dış Ticaret Müsteşarlığından isteyebilir. Bu takdirde Dış Ticaret Müsteşarlığı istişare kurullarını bir ay içinde toplantıya davet eder.

Dış Ticaret Müsteşarlığınca tespit olunan standart pamuk tip numunelerinden lüzumu kadarı (Esas Standart Pamuk Tip Numunesi) nameyle hususi mahallerde muhafaza edilir.

Madde 9: Pamuklar çırçırılama şekillerine göre:

- 1-Merdaneli (Toplu) çırçır makinesi Rollergin,
- 2-Testereli çırçır makinesi Sawgin,
- 3-Linter makinesi Lintergin,

ile işlenmiş olarak üçe ayrılır. Bunların birbirine karıştırılması yasaktır.

Madde 10: Standart pamuk tip numuneleri, zamanla veya kullanılma neticesinde vasıflarını kaybettikçe, aynı evsafa uygun yenileri ile değiştirilir. Bu değiştirme (Esas Standart Pamuk Tip Numuneleri) göz önünde tutulmak suretiyle Dış Ticaret Müsteşarlığınca yapılır.

Madde 11: Standart pamuk tip numune istişare kurulları Ege istihlal bölgesi için İzmir'de, Çukurova istihlal bölgesi için Adana'da ve Dış Ticaret Müsteşarlığının lüzum göreceği diğer istihlal merkezlerinde teşkil olunur.

Bu kurullar:

- 1-Ticaret Borsasını temsilen (1),
- 2-Ticaret ve Sanayi Odasını temsilen (3),
- 3-Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliğini temsilen (1),
- 4-Ziraat Odalarını temsilen (1),
- 5-Tarım ve Köyişleri Bakanlığını temsilen (2),
- 6-Sanayi ve Ticaret Bakanlığını temsilen (2),
- 7-Dış Ticaret Müsteşarlığını temsilen (2)
- 8-Üniversiteyi temsilen (1)

üeyden teşekkül eder.

Ticaret ve Sanayi Odaları ayrı ayrı teşekkül etmişlerse Ticaret Odasını temsilen bir, Sanayi Odasını temsilen iki üye seçilir. Sanayi Odası temsilcilerinden birinin çırçır ve prese fabrikatörlerinden, diğerinin tekstil fabrikatörlerinden olması, Ticaret ve Sanayi Oası müşterek olduğu ahvalde de üç temsilciden birinin çırçır ve prese fabrikatörlerinden, diğerinin tekstil fabrikatörlerinden olması macburidir.

Standart pamuk tip numune istişare kurullarına asil üyelerin bulunmadığı zamanlarda vazife görmek üzere aynı veçhile ve aynı sayıda yedek üye seçilir.

Standart pamuk tip numune istişare kurulları aralarından birini başkan seçerler.

Bu kurullar en az on üyenin iştirakiyle toplanır ve ekseriyetle karar verirler. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu iki oy sayılır.

Standart pamuk tip numune istişare kurulları Dış Ticaret Müsteşarlığının tensip edeceği zaman ve yerde ayrı ayrı veya müştereken toplanırlar. Müşterek toplanırlar, bir kuruldandan dokuz üyeden az olmamak şartıyla en az 18 üyenin katılımıyla yapılır.

Madde 12: İstihsal olunan pamukların derece (grade) bakımından tasnif ve kontrolünde aşağıdaki unsurlar esas olarak alınır:

a)Renk,

b)Yabancı madde (Yalnız pamuk bitkisine ait yaprak, kabuk parçaları, çiçek veya sap kırıntılarıyla tozlardır.),

c)Hazırlanma durumu (Pamuğun iyi veya fena çırcırlanmış olup olmadığı).

Standart pamuk tip numuneleri, yukarıda bildirilen esaslar dahilinde pamukların çırcırlama şekillerine, gruplarına, sınıflarına ve tiplerine göre bütün hususiyetleri gösterilmek suretiyle ayrı ayrı hazırlanır.

Pamukların karakter özellikleri bakımından incelenmesinde esas alınacak kriterleri Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığının görüşlerini alarak belirlemeye Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir.

Madde 13: Çırcırlama ve iplik imalatı esnasında meydana gelen pamuk lifi döküntülerinin ve linter pamuklarının 7 nci maddede yazılı pamuk gruplarına ve bunların da mütetekabilen yukarıda yazılı pamuklara karıştırılması yasaktır.

Madde 14: Bu Tüzük şümulüne giren pamukların grup, sınıf ve tiplerinin birbirine karıştırılması ve 12 nci maddede yazılı olanlar dışında kalan yabancı maddelerin pamuklarda bulunması yasaktır.

Madde 15: Çiğitli hariç olmak üzere, pamuğun rutubeti %8,5 den fazla olamaz.

Rutubet derecesinin tayininde kullanılacak metot, Dış Ticaret Müsteşarlığınca tespit ve ilan olunur.

Madde 16: Linter pamuklarına ait standart tip numunelerin hazırlanmasında çekirdek üzerinden bir veya iki defa kesilmiş olması ile, renk, yabancı madde ve çırcırlama durumu; çırcırlama ve iplik imalatı esnasında hasıl olan lif döküntülerine ait standart tip numunelerin hazırlanmasında imalat safhasının arz ettiği hususiyetler ile renk ve yabancı madde durumu göz önünde tutulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ambalaj

Madde 17: Pamuklar çırcırlandıktan sonra preselenmiş ve ambalajlanmış olarak balya halinde piyasaya sunulur. Balyaların asgari ve azami boyutunu, safi ve gayrisafi ağırlığını, preslenme şeklini, çember sayısını, ambalaj maddelerinin nitelikleri ile kullanılış usul ve biçimlerini tespit etmeye Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir.

Madde 18: Preselenmiş pamuk balyalarında kullanılacak çember ve ambalaj maddelerinin, pamuğun özelliğini değıştirmeyecek malzemedan yapılmış, temiz, sağlam ve yırtıksız olması şarttır.

Ülke içindeki fabrika ve imalathanelerin ihtiyaçları için prese ettirilecek balyalar hakkında Dış Ticaret Müsteşarlığının izniyle bu madde hükümleri uygulanmaz.

Madde 19: Preselenmiş pamuk balyalarının üzerinde, içinde bulunan pamukların vasıflarını gösteren resmi marka ve işaretlerin ve kontrol mührünün bulunması zorunludur.

Preselenmiş pamuk balyalarının işaretlenmesi etiket kullanılarak da yapılabilir. Etiket veya balya üzerinde bu marka ve işaretlerin yeri, biçimi, rengi, boyutu, nerede ve nasıl kullanılacağı ve balyaların ne şekilde mühürlenip mühürlenmeyeceğı Dış Ticaret Müsteşarlığınca tespit ve ilan olunur.

Madde 20: Preselenmiş pamuk balyalarının çemberli yüzlerinden biri resmi marka ve işaretlere, mukabil yüz özel marka ve işaretlere tahsis olunur.

Resmi marka ve işaretlerin konulacağı yüzde, başka hiçbir yazı ve işaret bulunmaz.

Özel marka ve işaretlerin, resmi marka ve işaretlerle iltibasa yer vermeyecek şekilde tespit edilmiş olmaları lazımdır.

Resmi marka ve işaretlerle kontrol damgası üzerinde tahrifler, değışiklikler, ilaveler veya çıkartmalar yapılması yasaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Preselenmiş Pamukların Kontrol Şekli ve Sonuçları

Madde 21: 23 üncü maddede tespit edilen kontrol şekillerinden:

A-Sondaj usulüne göre kontrol isteklerinde:

1-Pamukların prese edilmesini müteakip prese fabrikası sahibi ve mal sahibi veya yazı ile bildirecekleri temsilcileri, bağlı buldukları kontrol merkezine, her mal sahibine ait her parti için Dış Ticaret Müsteşarlığınca tespit edilecek örneğe uygun bir beyannameyi müştereken vererek prese edilen pamukların kontrolünü istemeğe mecburdurlar.

2-Preselenmiş pamuklar, çırçırılama şekli, grup, sınıf ve tipi zikrolunarak, kontrole arz edilir.

3-Bir mal sahibine ait olup grup, sınıf, tip ve çırçırılama şekli aynı olan preselenmiş pamuk balyaları bir parti sayılır. Bir parti içine, o partiye giremeyecek vasıftaki preselenmiş pamuk balyalarının karıştırılması yasaktır.

4-Bir defada kontrole arz edilecek bir veya birden fazla mal sahibine ait preselenmiş pamuklar 200 balyadan fazla olamaz.

5-Kontrol, beyannamenin alındığı tarihten itibaren, iki günü geçmemek üzere en kısa zamanda yapılır.

B-Tek balya usulüne göre kontrol ve tasnif isteklerinde:

1-Pamukların prese edilmesini müteakip, prese fabrikası sahibi ve mal sahibi veya yazı ile bildirecekleri temsilcileri, bağlı buldukları kontrol merkezine her mal sahibine ait her parti için Dış Ticaret Müsteşarlığınca tespit edilecek örneğe uygun bir beyannameyi müştereken vererek prese edilen pamukların tasnif ve kornolunu istemeğe mecburdurlar.

2-Preselenmiş pamuklar, çırçırılama şekli ve grubu zikrolunarak tasnif ve kontrole arz edilir. Kontrollerde her balyanın sınıfı, tipi, elyaf uzunluğu (stapel) ve karakter özellikleri belirlenir.

3-Bir mal sahibine ait olup çırçırılama şekli ve grubu aynı olan ve bir defada tasnif ve kontrolü istenen preselenmiş pamuk balyaları bir parti sayılır. Bir parti 100 balyadan fazla olamaz. Bir parti içine, o partiye giremeyecek vasıftaki preselenmiş pamuk balyalarının karıştırılması yasaktır.

4-Bir defada tasnif ve kontrole arz edilecek bir veya birden fazla mal sahibine ait preselenmiş pamuklar 100 balyadan fazla olamaz.

5-Tasnif ve kontrol, beyannamelerinin alındığı tarihten itibaren iki günü geçmemek üzere en kısa zamanda yapılır.

Madde 22: Kontrole arzedilen preselenmiş pamukların, kontrolden önce balyaları üzerine, tip damgası hariç, resmi marka ve işaretleri vurulmuş ve kontrolü kolaylaştıracak şekilde istif edilmiş olmaları lazımdır.

Madde 23: Bu Tüzük hükümleri gereğince pamukların tasnif ve kontrolü:

1-Kontrolü istenen pamuklardan muayyen nispette balyanın kırılıp açılarak içindekilerin muayenesi suretiyle yapılan (sondaj) kontrolü,

2-Tasnif ve kontrolü istenen pamukların her balyasından usulüne göre numune alınarak bunların tasnif ve kontrol edilmesi suretiyle yapılan (tek balya) kontrolü,

olmak suretiyle iki şekilde yapılır.

Pamukların kontrolü yeterli nitelikte tasnif odaları bulunan çırçır ve prese fabrikaları ile bunların depolarında sondaj kontrolü ile yapılır. Bu şekilde kontrolün mümkün olmaması halinde sondaj kontrolü için alınan numuneler, denetmenin dairesindeki tasnif odasında kontrole tabi tutulur.

Tek balya usulüne göre tasnif ve kontrol:

a)Çırçır ve prese fabrikası veya deposunda bulunan balyalardan usulüne göre alınan numuneleri kontrol merkezlerindeki tasnif odalarında,

b)Bu pamukların tasnif dışındaki hükümlere uygunluğu bakımından kontrolü çırçır ve perese fabrikalarında veya bunların depolarında,

yapılır.

Çırçır ve prese fabrikası sahibi ile mal sahibi veya bunların temsilcileri yalnız fabrikada veya bunların depolarındaki kontroller esnasında hazır bulunmaya mecburdurlar. Bunlar tasnif odalarında yapılmakta olan tasnif sırasında hazır bulunamazlar.

Madde 24: Pamukların sondaj usulüne göre kontrolü, kontrole arzedilen her partiye ait preselenmiş pamuk balyaları içinden en az %2 ve en çok %20 nispetinde ayrılacak balyaların açılarak ambalajlarının ve içindekilerin ayrı ayrı muayenesi suretiyle yapılır. Kontrolde her balya ait olduğu partiyi temsil eder.

Pamukların tek balya usulüne göre tasnif ve kontrolü:

1-Muayeneye arzedilen her balyadan Dış Ticaret Müsteşarlığınca tespit edilecek usule göre alınan numunelerin kontrol merkezlerindeki tasnif odalarında teker teker tetkik edilerek tasnifi,

2-Numune alınma esnasında muayeneye arzedilen balyalardan (50 balyaya kadar) bir adedinin (50 balyadan fazlası için) iki adedinin açılarak içindekilerinin karışık olup olmadığının ve pamuk balyalarının hepsinin tüzük hükümlerine uygun şekilde hazırlanıp hazırlanmadığının tespiti,

suretiyle yapılır.

Açılacak balya miktarı, pamukların karışık olarak hazırlandığından şüphe edildiği ahvalde %20 ye kadar çıkartılabilir.

Madde 25: Preselenmiş pamuk partisinin:

A-Sondaj usulüne göre kontrolü sonucunda:

1-Bu Tüzük hükümlerine ve beyannamesinde yazılı grup, sınıf, tip ve çırçırılama şekillerine ait vasıflara uygun olduğu görüldüğü takdirde,

2-Bu Tüzük hükümlerine ve beyannamesinde yazılı grup ve çırçırılama şekillerine uygun olduğu, fakat beyannamesinde yazılı sınıf ve tipe uygun olmayıp diğer bir sınıf ve tipe uygun olduğu görüldüğü takdirde balyaların üzerine kontrolde tespit edilen sınıf ve tip damgasının vurulması mal sahibi veya temsilcisi tarafından beyannamesinin arkasına yazılarak imza edilmek suretiyle kabul olunursa,

Balyalar üzerinde dış ticarete standardizasyon denetmeni tarafından sınıf ve tip damgası ve kontrol mühürü vurulup mal sahibine Dış Ticaret Müsteşarlığınca tespit olunan örneğe uygun şekilde bir kontrol belgesi verilir.

3-Bu tüzük hükümlerine ve beyannamesinde yazılı grup ve çırçırılama şekillerine uygun olduğu, fakat beyannamesinde yazılı sınıf ve tipe uygun olmayıp diğer bir sınıf ve tipe uygun olduğu görüldüğü takdirde balyalar üzerine kontrolde tespit edilen sınıf ve tipe ait damgasının vurulması mal sahibi veya temsilcisi tarafından kabul edilmezse kontrol belgesi verilmez.

4-İkinci ve üçüncü fıkralar dışında olmak üzere bu tüzük hükümlerinden birine uygun olmadığı görüldüğü takdirde kontrol belgesi verilmez ve ayrıca prese fabrikası sahibi hakkında zabıt varakası tanzim olunur.

B-Tek balya usulüne göre tasnif ve kontörlü sonucunda:

1-Bu Tüzük hükümlerine ve beyannamesinde yazılı grup ve çırçırılama şekline uygun olup tasnif neticesi mal sahibi tarafından kabul edildiği takdirde her balya için ayrı ayrı veya aynı çırçırılama şeklindeki ve aynı grup, sınıf, tip ve elyaf uzunluğundaki pamuklara ait balyalar için Dış Ticaret Müsteşarlığınca tespit edilen örneğe uygun şekilde bir kontrol belgesi verilir. Ayrıca, her balyanın karakter özellikleri tespit edilerek düzenlenen rapor, kontrol belgesi ile birlikte mal sahibine verilir.

2-Tasnif olunan pamuklara ait balyalardan numune alındıktan ve sınıf, tip, elyaf uzunlukları ve karakter özellikleri tespit edildikten sonra bu hususta yapılacak işlemler Dış Ticaret Müsteşarlığınca tespit olunur.

3-Tasnif neticesi mal sahibince kabul edilmediği takdirde, kontrol belgesi verilmez.

4-Tasnif neticesinde:

a)Pamukların sınıfları bakımından karışık olduğu, fakat bu karışıklığın aynı tip pamuklardan Standart 1 beyaz ile standart 1 H.B. (Hafif benekli) gibi meydana geldiği,

b)Pamukların tip bakımından karışık olduğu, fakat bu karışıklığın aynı sınıf içinde bir kademe farklı pamukların bulunmasından meydana geldiği,

c)Pamukların elyaf uzunluğu bakımından karışık olduğu, fakat bu karışıklığın uzunluk tasnifinin iki farklı kademesindeki pamukların bulunmasından meydana geldiği,

tespit olunduğu takdirde tasnif neticesi aşağı kademedeki sınıfa, tipe ve elyaf uzunluğuna göre tayin olunur.

5-Tüzük hükümlerine aykırı şekilde bulunan pamuklarla sınıf, tip ve elyaf uzunluğu bakımından karışığı (4) üncü bentte yazılı kademeleri aşan pamuklar için kontrol belgesi verilmez ve prese fabrikası sahibi hakkında zabıt tanzim olunur.

Madde 26: Kontrol belgesinin geçerlik süresi bir yıldır.

Kontrol tarihi üzerinden bir yıl geçmiş olan balyaların usulü dahilinde yeniden tasnif ve kontrole arzı mecburidir. İhraç edilecek pamuklarda bu süreye ihracat kontrol belgesinin geçerlilik süresi ilave olunur.

Madde 27: Kontrol belgesi, talep vukuunda istenilen sayıda yeni kontrol belgeleri ile değiştirilebilir.

Madde 28: Preseli pamukların alım ve satımlarının kontrol belgesi ile yapılması zorunludur. Etiket veya balyaları üzerinde resmi marka ve işaretleri kontrol belgesine uymayan veya kontrol mühürleri bulunmayan preseli pamukların alınıp satılması ve nakli yasaktır.

Madde 29: Bu Tüzük hükümleri gereğince tasnif ve kontrol edilmiş pamukların ihracı sırasında ayrıca ihracat kontrolüne tabi tutulması mecburidir.

İhraç kontrolünde:

a)Pamukların ihrac oluncaya kadar geçen müddet içinde gayrı müsait şartlar altında muhafaza ve nakil edilmesinden dolayı vasıflarını kaybedip etmediği,

b)Ambalajları ile resmi marka ve işaretlerin bozulup bozulmadığı,

c)İhracatçı tarafından beyan olunan hususların balyalar üzerinde gösterilen resmi marka ve işaretlere uygun olup olmadığı,

tetkik olunur.

İhracı uygun görülen pamuklar için ayrıca ihracat kontrol belgesi verilir. Bu belgenin geçerlilik süresi iki aydır. İhraç kontrollerinin ne şekilde yapılacağı Dış Ticaret Müsteşarlığınca tespit olunur. İhracat kontrol belgesi bulunmayan veya geçerlik süresi dolmuş bulunan, ihracat kontrol belgesindeki kayıtlara uymayan balyalar üzerindeki resmi işaretleri bulunmayan veya bu işaretleri tahrif edilmiş bulunan pamuklara 18 inci maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre preselenmiş pamukların ihracı yasaktır. Bu gibi pamukları gümrüklerden geçmelerine gümrük idarelerince müsaade olunmaz.

Madde 30: Kontrol edilmiş pamuk balyalarının evsaf ve ambalajları ile mühür, marka ve işaretlerini halel verecek bir arıza vuku bulduğu veya diğer her hangi bir sebeple resmi marka ve işaretler üzerinde tashihat yapılması icap ettiği takdirde mal sahibi veya prese fabrikası sahibi derhal dış ticaret standardizasyon denetmenliklerine haber vermeğe ve lüzumu tashihatı tüzük hükümlerine uyacak şekilde dış ticarete standardizasyon denetmeni huzurunda yapmaya mecburdur.

Madde 31: Tasnif ve kontrol edilmiş pamuk balyalarında sonrada değişiklik yapıldığına dair şüphe uyandıracak haller görüldüğü ve balyalar üzerindeki resmi marka ve işaretlerin tahrif edildiği tespit olunduğu takdirde pamuk balyaları,pamuk kontrol teşkilatı veya Dış Ticaret Müsteşarlığınca bu işle görevlendirilecek bir memur tarafından her zaman ve her yerde tekrar kontrol edilebilir. Bu kontrol neticesinde:

1-Preselenmiş pamukların sonradan değiştirilmemiş veya resmi marka ve işaretleri tahrif edilmemiş olduğu tespit olunduğu takdirde hiçbir muamele yapılmaz.

2-Preselenmiş balyalar içindeki pamukların balyalar üzerindeki resmi marka ve işaretlere veya kontrol belgesi kayıtlarına uygun olmadığı, resmi marka ve işaretlerinin tahrif edildiği tespit olunduğu takdirde kontrol belgesi hükümsüz bırakılarak balyalar üzerindeki resmi marka ve işaretlerle kontrol damgası iptal olunur. Ayrıca bu aykırılık ve tahrifleri yapanlar hakkında bu Tüzük hükümleri dahilinde takibat yapılmak üzere zabıt tanzim olunur.

Bu pamuklardan icabına göre balyalı veya balyasız olmak üzere lüzumu kadar numune alınır. Bunlar kontrol memuru, mal sahibi veya temsilcisi veya bunlar olmadığı takdirde hazır bulunanlar ile dış ticarete standardizasyon denetmeni veya bu işle görevlendirilen memur tarafından müştereken mühürlenir. Bu numuneler dış ticarete standardizasyon denetmenliklerinde veya yediemin sıfatıyla ilgililerin nezdinde muhafaza edilir.

Madde 32: Kontrol edilmiş preseli pamuklar, Dış Ticaret Müsteşarlığının göreceği lüzum üzerine son ihrac vasıtasına yükletilinceye kadar tekrar kontrol edilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tüzük Hükümlerine Aykırı Hareketler ve Sonuçları

Madde 33: Kontroller sırasında Tüzük hükümlerine aykırı görülen hallerde tutulacak zabıt varakaları beş nüsha olarak tanzim olunur.

Haklarında zabıt varakası tanzim edilenler veya temsilcileri, münderecatına itirazları olmadığı takdirde zabıt varakasını imzalamaya itirazları varsa itirazlarını zabıt varakasının hususi yerine yazıp imza etmeğe mecburdurlar.

İlgililerin zabıt varakasını imzadan imtina etmeleri veya hazır bulunmamaları halinde keyfiyet zabıt varakasına şerh verilerek hazır bulunanlar tarafından imzalanır.

Zabıt varakasının bir nüshası, haklarında zabıt varakası tanzim edilenlere veya temsilcilerine verilir.

Madde 34: Haklarında zabıt varakası tanzim edilenlerin zabıt varakası münderecatına itirazları halinde, anlaşmazlık konusu olan pamuklardan dış ticarete standardizasyon denetmenince lüzum görülen miktarı, dış ticarete standardizasyon denetmeni ile haklarında zabıt varakası tanzim edilenler veya mümessilleri

tarafından müştereken mühürlenerek anlaşmazlığın haline kadar dış ticarete standardizasyon denetmenliklerinde muhafaza edilir.

Madde 35: Kontrol neticesinde dış ticarete standardizasyon denetmeninin kararına itiraz vaki olduğu takdirde, dış ticarete standardizasyon denetmeni 36 ncı maddede yazılı hakem kurulunu 24 saat içinde toplantıya davet eder.

Madde 36: Kontrol neticesinde dış ticarete standardizasyon denetmeninin kararına itirazı bulunanların bu itirazları incelemek ve bir karara bağlamak üzere Dış Ticaret Müsteşarlığının lüzum göreceği yerlerde hakem kurulları teşkil olunur.

Bu kurullar:

A-Mahalli Ticaret Odası veya Ticaret ve Sanayi Odası tarafından bir yıl süre ile seçilecek ve seçimi Dış Ticaret Müsteşarlığınca tasdik edilecek pamuktan anlar bir,

B-Dış Ticaret Müsteşarlığınca bir yıl süre ile seçilecek pamuktan anlar bir,

C-Borsa tarafından bir yıl süre ile seçilecek ve seçimi Dış Ticaret Müsteşarlığınca tasdik edilecek pamuktan anlar bir azadan tereküp eder.

Hakem kurulları, azası arasında birisini reis seçer ve tam sayı ile toplanarak ekseriyetle karar verir.

Asil azaların bulunmadığı zaman kurulda vazife görmek üzere aynı esaslar dahilinde birer yedek aza seçilir.

Ticaret ve Sanayi Odası bulunmayan yerlerde A fıkrasında gösterilen aza doğrudan doğruya Dış Ticaret müsteşarlığı, borsa bulunmayan yerlerde C fıkrasında gösterilen aza mahallin en büyük mülkiye amiri tarafından seçilir.

Azalar, itiraz edenin usul ve fürundan, dördüncü dereceye kadar civar hısımlarından veya ortak veyahut hizmetlilerinden buldukları takdirde kurula katılamazlar.

Madde 37: Hakem kurulu, anlaşmazlık konusu veya dış ticarete standardizasyon denetmeni tarafından alınmış olan numuneleri 48 saat zarfında Tüzük hükümleri içinde inceleyerek karar verir.

Hakem kurulunun bu kararı dış ticarete standardizasyon denetmeni tarafından standart pamuk tip numunelerine ve Tüzük hükümlerine aykırı veya indi görüldüğü takdirde ihtilaf konusu olan pamuk numuneler müştereken mühürlenerek Yüksek Hakem Kuruluna incelenmek üzere gönderilir. Yüksek Hakem Kurulu nihai olan kararını bu numuneler üzerinde verir.

Yüksek Hakem Kurulu:

1-Sanayi ve Ticaret Bakanlığını temsilen bir,

2-Tarım ve Köyşleri Bakanlığını temsilen bir,

3-Dış Ticaret Müsteşarlığını temsilen bir,

olmak üzere pamuk tasnifi ile bilfiil meşgul olan veya pamuk tasnifinden anlar mütehassıs üç üyeden teşekkül eder.

Asil üyelerin bulunmadığı zaman vazife görmek üzere aynı sayıda ve aynı esaslar dahilinde birer yedek üye seçilir. Yüksek Hakem Kurulu, üyelerin hepsinin katılmasıyla toplanır ve ekseriyetle karar verir. Kararın bir sureti Dış Ticaret Müsteşarlığına gönderilir.Yüksek Hakem Kurulu Dış Ticaret Müsteşarlığının lüzum gördüğü yerlerde kurulur.

Madde 38: Tüzüğün 5 inci maddesinin birinci fıkrasına göre çıkarılacak tebliğ hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında düzenlenecek tutanak ile kontrol sonucunda düzenlenen tutanak veya bu tutanağa itiraz halinde itirazın hakem kurulunca reddedilmesi durumunda, tutanağın bir örneği 1705 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılmak üzere Cumhuriyet Başsavcılığına verilir ve bir örneği de Dış Ticaret Müsteşarlığına gönderilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Madde 39: Memleket içinde ve dışında harp hali, seferberlik ve seferberliğe hazırlık veya tabi afetler gibi mücbir sebepler altında Tüzükte yazılı ambalaja müteallik hükümlerin tatbikinde halin icabına göre karar almağa Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilidir.

Geçici Madde 1: Tek balya kontrol sistemi ve buna müteallik hükümler bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten iki sene sonra ilk gelecek Ağustosun 15 inden itibaren uygulanarak sondaj kontrol usulü ile buna müteallik hükümler yürürlükten kalkar.

Geçici Madde 2: Tek balya kontrol usulünün geçici birinci madde gösterilen süre sonunda uygulanmasına imkan görülmediği takdirde Dış Ticaret Müsteşarlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının muvafakatini almak suretiyle bu süreyi, bitiminden en az bir ay önce uzatmaya yetkilidir.

Geçici Madde 3: Dış Ticaret Müsteşarlığı tespit edeceği şartlara uygun müesseselerde veya mutabık kalacağı müesseselerde, geçici birinci maddedeki süre içinde tek balya kontrol usulünü uygulamaya yetkilidir.

Madde 40: 20.03.1952 tarih ve 3/14706 sayılı kararname ile meriyete konulmuş olan "Preselenmiş Pamukların Denetlenmesine Dair Tüzük" meriyetten kaldırılmıştır.

Madde 41: 1705 ve 3018 sayılı kanunlara göre hazırlanmış ve Danıştay'ca tetkik edilmiş olan bu Tüzük hükümleri neşri tarihinden 15 gün sonra meriyete girer.

Madde 42: İşbu Tüzük Hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.